

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti, de historia certaminis Apostolici, libri decem

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Liber Tertivs Certaminis Apostolici, de gestis beati Andreæ Apostoli,
authore Abdia Babyloniæ Episcopo, ipsorum Apostolorum discipulo, &
Africano Episcopo interprete.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

LIBER TERTIVS CER-
taminis Apostolici, de gestis beati
Andree Apostoli, authore Abdia
Babylonia Episcopo, ipsorum Apo-
stolorum discipulo, & Africano E-
piscopo interprete.

Andreas Apostolus, Si-
 monis Petri, qui Bar-
 ionas cognominatus
 erat, frater germanus
 fuit & Ionæ filius: ex
 primis erat, qui Chri-
 sto à Ioanne in Iordane baptizato ad-
 hæserunt. Audiens quippe à Ioâne in
 deserto: hunc Dei agnum esse, miracu-
 lo ductus, simul autoritate Ioannis,
 ad fratrem festinabundus contendit.
 Cui cum de Christo significasset, Petro
 persuasit, ut sese ad illum contemplan-
 dum sequeretur. Quam rem mox
 casus insecutus est, ut quo tempore
 is cum Simone fratre retia in mare
 mitteret, Christus fortè transfiret: à
 quo ambo vocati fratres, sine mora
 discipuli magistrum secuti sunt. Quo
 in munere cum diu Christum se-
 que-

queretur, probatus magistro, ad Apostolatus demum apicem ante passionem vocatus fuit. Et hæc quidē ante Dominicā passionem, ab hoc Dei viro gesta sunt. At verò post illū Dominicę ascensionis nobilē gloriosumq; triūphum, cū beati Apostoli prædicare verbum Domini per diuersas regiones incepissent, tum & Andreas Apostolus apud Achaiam prouinciam, adnunciare Dominum Iesum Christum exorsus est. Eodē tempore Matthæus Apostolus, qui & Euangelista, Myrmidoni vrbi verbum salutis ad-

*S. Andreae prima ex Iu-
dæa in A-
chaiam pre-
fectio.*

nunciauerat: sed incolæ ciuitatis illius grauius & indignè ferentes, quæ de redemptoris nostri virtutibus audiuerant, ac sua nolentes destruere templa, beatum Apostolum eruditis oculis, catenisque oneratum carceri incluserant, eo animo, vt paucis interpositis diebus interficerent. Quod antequam fieret, Angelus à Domino missus ad Andream Apostolum, vt in Myrmidonem ciuitatem maturaret, & fratrem Matthæum de squalore carceris erueret, monuit. Cui ille ait: Domine, ecce viam nescio, & quò ibo? Et ille: Vade (inquit) ad littus

C 3 maris

maris, & inuenies nauem, quam statim conscende, ego enim ero dux itineris tui. Paruit Andreas, inuentamque nauem ascendens, flantibus ventis congruis prosperè nauigauit ad urbem. Quam ut ingressus est, ad publicum se illico carcerem contulit, inueniēsque cū reliquis uinctis Matthæū, amarissimè fleuit, & facta oratione hæc uerba locutus est: Domine Iesu Christe, quem fideliter, prædicamus, & ob cuius nomen tanta perferimus, qui cæcis uisum, surdis auditū, paralyticis gressum, leprosis mundiciam, mortuis uitam, immensa clementia largiri dignatus es, aperi oculos serui tui, ut eat ad annuncian- dum uerbum tuum. Et statim locus ille cōtremuit, & lumen refulsit in carcere, & oculi beati Apostoli restaurati, & cunctorum cathenæ con- fractæ sunt, & trabes, in qua pedes eorum coartati erāt, scissa est. Quibus factis, omnes magnificabant Dominum, dicentes: Quia magnus est Deus, quem prædicant serui eius. Ita educti per beatum Andream de squalore carceris, omnes qui capti fuerant, abiit unusquisque ad propria: cum quibus &

Mat-

Matthæus recesserat. Ipse verò Andreas manens apud Myrmidonem, prædicabat incolis verbum Domini: quod cum minus audirent, adprehensum Andream, ligatis pedibus per plateas ciuitatis trahebant. Quibus in tormentis cum iam sanguis efflueret, & capilli vellerentur, Apostolus ad Dominum in hæc verba orationem habuit: Aperi Domine IESV Christe, oculos cordium illorum, vt cognoscant te DEVM verum, & desistant ab hac iniquitate: neque velis hoc illis peccatum statuere, quia nesciunt quid faciunt. Hæc cum dixisset, timor subitus inuasit incolas ciuitatis illius, vt dimisso Apostolo, peccatum agnoscerent, dicentes: Peccauimus in iustum, cumque se ad pedes Apostoli demitterent, remissionem delicti, & sibi ostendi viam salutis petebant. Quibus ille erectis, prædicabat Dominum IESVM Christum, & miracula quæ fecerat in hoc mundo ostendit. & quemadmodum ipsum mundum iam pereuntem proprio cruore redemerit. Ita vendicatis Domino incolis eius ciuitatis, cunctos in nomine patris & filij &

spiritus sancti, concessa peccatorum remissione baptizauit.

Quibus gestis, recedens ab eo loco, venit in regionem suam: vbi cum ambularet cum discipulis suis, accessit ad eum cæcus quidam, & ait: Andrea Apostole Christi, scio quia posses mihi reddere visum, sed nolo eum recipere. Hoc tantum deprecor, vt iubeas his qui tecum sunt, tantum conferre pecuniæ, vnde vestitum & victum comparem. Cui Andreas: Verè (inquit) cognosco, hanc non hominis, sed diaboli vocem esse, qui non sinit hominem istum recipere visum, & conuersus tetigit oculos cæci, & confestim recepit lumen, & glorificabat Deum. Cumque vestimètum vile haberet, & hispidum, ait Apostolus ad discipulos suos: Auferte ab eo vestimenta sordida, & date ei indumentum nouum. Et cum omnibus, qui cæcus erat, expoliatus esset, inquit Apostolus: Quod sufficit illi, hoc accipiat. Et sic accepto vestimento, gratias agens redijt in domum suam. Interea Demetrii cuiusdam, primi ciuitatis Amasæorum, puer erat Aegyptius, quem amore vnico diligebat.

*Ad urbem
Amasæorū
profectio.*

Is

Is co
spiri
Dem
tus A
ciden
inqu
ster
dilig
tem
gress
Hæc
dole
mur
præ
tem
fere
min
Et c
us, &
no
dul
zat
fier
ne,
con
cup
me
ego
fel

Is correptus febrī, fortè eo tempore spiritum exhalauerat. Itaque auditis Demetrius signis, quæ faciebat beatus Apostolus, venit ad eum, & procidens cum lachrymis ante pedes eius inquit: Nihil tibi difficile est ò minister Dei. Ecce puer meus quem vnice diligebam, mortuus est. Confido autem, & rogo, vt domum meam ingressus, eum, vt potes, reddas mihi. Hæc audiens beatus Apostolus, condolens lachrymis eius, venit ad domum in qua puer decumbebat, & prædicans diutissimè ea, quæ ad salutem populi pertinebant, cõuersus ad feretrum, ait: Tibi dico puer, in nomine Iesu Christi surge, & sta sanus. Et confestim surrexit puer Aegyptius, & reddidit illum Apostolus domino suo. Tunc omnes qui erant increduli, crediderunt in Deum, & baptizati sunt à beato Andrea. Dum hæc fierent, puer quidam Sostratus nomine, venit secretiùs ad beatũ Andream conquerens: Mater mea (inquit) concupiuit formã speciei meæ, & iugiter me insectatur, vt commiscear ei: quod ego infandum execratus, fugi. At illa felle commota, adiit Proconsulem

prouinciæ, vt crimen suum retorque-
Vel hoc au- at in me. Et scio, cùm accusatus fue-
thori fidem ro, quia nihil habeo quod ad hæc re-
confirmat. spondeam. Satiùs autem duco vitam
Nã Achaia amittere, quàm matris detegere cri-
Proconsulē men. Nunc autem hæc tibi confiteor,
perpetuò ha vt digneris pro me Dominum exora-
bebat, id re, ne innocens præsentì vita priuer.
quod in ope- Hæc eo dicente, venerunt ministri
re nostro Proconsulis, accersentes eum. Beatus
Reipub. Ro- verò Apostolus facta oratione surre-
mane proli- xit, & abiit cum puero. Mater autem
xè ostendi- instanter accusabat eum, dicens: Hic,
missus. Domine Proconsul, oblitus maternæ
 pietatis, stuprum mihi inferre voluit,
 adeò vt vix ab eo me eripere potue-
 rim, ne violaret. Ad quæ Proconsul:
 Dic (inquit) puer si vera sunt ista, quæ
 mater tua prosequitur. At ille tace-
 bat. Iterum atque iterum interroga-
 bat Proconsul, & nihil ei quicquam
 puer respondit. Durante autem eo in
 silentio, Proconsul habebat cum suis
 consilium, quid esset ea re agendum.
 Mater autem pueri coepit flere. Ad
 quam conuersus beatus Andreas A-
 postolus, inquit: O infelix, quæ fletus
 emittis amaritudinis, propter ince-
 stum quem in filium es meditata. Quæ
 adeò

adeò
 vnic
 flam
 cent
 post
 litus
 adha
 per h
 in cu
 flum
 carce
 supp
 verò
 ram
 factu
 & or
 mate
 est. Q
 pedi
 quit
 ra ne
 to A
 tus c
 quie
 qui t
 ti rel
 conf
 uinc
 ni, c

adeò concupiscentia præcipitavit, vt vnicum amittere filium, libidine inflammante, non verearis. Hæc eo dicente, mulier ait : Audi Proconsul, postquam filius meus hæc in me molitus est, homini huic ab eo tempore adhæsit semper. Proconsul autem super his ira commotus, puerum iussit in culleum parricidij recludi, & in flumen proijci : Andream autem in carcerem retrudi, donec excogitatis supplicijs & ipsum perderet. Tum verò orante beato Apostolo, mox terræmotus magnus cum tonitru graui factus est, & Proconsul de sede cecidit, & omnes terræ decubuerunt. Tum & mater pueri percussa aruit, & mortua est. Quæ videns Proconsul, prostratus pedibus sancti Apostoli: Misere (inquit) pereuntibus, famule Dei, ne terra nos deglutiat. Orante igitur beato Apostolo, confestim terræmotus cessauit, ac fulgura & tonitrua quieuerunt. Ipse autem circumiens eos qui turbati iacebant, cunctos sanitati restituit. Ex eo tempore & Proconsul, & multi alij in Achaia provincia, suscipientes verbum Domini, crediderunt in Iesum Christum, &

*In Synopen
Achaiae ci-
uitatē con-
migratio.*

baptizati sunt ab Apostolo Domini.
Contigit autē, vt eo tempore Cratini
quoq; Synopensis filius, dū in balneo
mulierū lauaretur, à dæmone, perdi-
to sensu grauitè cruciaretur. Ipse igitur
cū & febre grauitè ægrotaret,
& vxor similiter hydrope intumuis-
set, epistolam ad Proconsulem misit,
in qua rogabat, vt Andreā exoraret,
ad se, vt veniret. Deprecāte igitur Pro-
consule, Andreas ascenso vehiculo
venit ad ciuitatē, cumq; introiisset in
domum Cratini, conturbauit spiritus
malignus puerū, & venit & proci-
dit ante pedes beati Apostoli. Quem ille
increpans: discede (inquit) humani
generis inimice, à famulo Dei, & sta-
tim multum clamitans, ab eo disces-
sit. Et veniens Apostolus ad stra-
tum Cratini: Rectè ægrotas, ait, qui
relictō proprio thoro, scorto misce-
ris. Surge in nomine Domini I E S V
Christi, & sta sanus, & noli vltra pec-
care, ne maiorem ægrotationem in-
curras. Et sanatus est ex illa hora
Cratinus. Mulieri quoque dixit: de-
cepit te, o infelix mulier, concupis-
centia oculorum, vt relictō coniuge,
alijs miscereris: & ait: Domine Iesu
Christe,

Christe, deprecor piam misericordiã tuam, vt exaudias seruum tuum, & præstes, vt si hæc mulier ad cœnum libidinis, quo priùs erat fœdata, fuerit reuoluta, non sanetur omnino. Quare si Domine nouisti, cuius potentia etiã futura prænosçitur, quod deinceps hæc mulier ab hoc possit se flagitio abstinere, iam te iubente, sanetur. Hæc eo dicente, disrupto per inferiorem partem humore, sanata est cum viro suo. Beatus autem Apostolus, cum gratias egisset, fregit panem, & dedit ei. Quo accepto, credidit Domino, cum omni domo sua: nec deinceps illa scelus, aut, vir eius, quod priùs admiserant, perpetrarunt. Quibus factis, Cratinus cum magna munera Apostolo, prostratus in terra cum vxore, tribuere vellet: Non est meum (inquit vir Dei) hæc accipere dilectissimi: sed potiùs vestrum est, ea indigentibus erogare. Et ita nihil accipiens ex his quæ offerabatur, Nicæam proficiscitur, in Asiã, vbi erant septem dæmones inter monumenta commorantes, secus viã qui prætereuntes homines quotidie lapidabant, & morte afficiebant. Veniente autem

*Ex Achaia
in Asiã
profectio.*

beato Apostolo, exijt ei obuiam vni-
 uersa ciuitas cum ramis oliuarum,
 proclamantes laudes, atque dicentes:
 Salus nostra in manu tua est, homo
 Dei. Et cum exposuissent omnem
 rei ordinem, respondit Apostolus: Si
 creditis in Dominum Iesum Chri-
 stum filium Dei omnipotentis, cum
 spiritu sancto vnum Deum, liberabi-
 mini eius auxilio, ab hac dæmonum
 infestatione. At illi clamabant dicen-
 tes: Quæcunque prædicaueris, credi-
 mus, & obaudimus iussioni tuæ, vt mo-
 dò ab ista tentatione liberemur: At
 ille gratias agens Deo, pro eorum fi-
 de, iussit ipsos dæmones in conspectu
 omnis populi eius adstare: qui vene-
 runt in similitudine canum. Tunc
 conuersus Apostolus ad populum,
 inquit: Ecce dæmones, qui aduersati
 sunt vobis. Si itaque creditis, quòd
 in nomine IESV Christi possim eis
 imperare, vt desistant à vobis, confi-
 temini coram me. At illi clamauerunt
 dicentes: Credimus IESVM Chri-
 stum filium DEI esse, quem prædi-
 cas. Tunc beatus Andreas impe-
 ravit dæmonibus dicens: Ite in lo-
 ca arida & in fructuosa, nulli poenitus
 homi-

homini nocentes, neque accessum
 habentes, vbiunque nomen Domi-
 ni fuerit inuocatum, donec accipia-
 tis debitum vobis supplicium ignis
 æterni. Hæc eo dicente, dæmones
 dato rugitu euauerunt ex oculis ad-
 sistentium, & liberata est ciuitas ea
 ex illa hora. Baptizauit quoque inco-
 las illius beatus Apostolus: & insti- *Primus Epi-*
 tuit eis Episcopum Calistum, virum *scopus Nicæ*
 sapientem, & irreprehensibiliter cu- *à Beato An-*
 stodientem quæ à doctore susceperat. *drea ordina-*
 Postea egressus Nicæã Andreas, cùm *tus.*
 ad portam Nicomediæ appropinqua-
 ret, efferebatur mortuus in grabato,
 cuius pater senex seruatorum susten-
 tatus manibus, vix obsequium fune-
 bri valebat impendere. Mater quo-
 que hac ætate grauata, sparsis crini-
 bus sequebatur, dicens: Væ mihi cu-
 ius vsque ad hoc tempus ætas produ-
 cta est, vt funeris mei apparatus in
 filijs funus expendam. Cumque hæc
 & similia deplorantes cadauer voci-
 ferando prosequerentur, affuit A-
 postolus Domini, condolensque la-
 chrymis eorum, ait: Dicite mihi ob-
 secro, quid huic puero contigit, vt ab
 hac luce migraret? At illi præ timore
 diu

diu nihil respondere poterant. tandem collecta mente, subiecerunt: Dū esset (inquiunt) iuuenis iste in cubiculo solus, aduenerunt subito septem canes, & irruerunt in eum. Ab his igitur miserrimè discerptus, cecidit, & mortuus est. Tunc beatus Andreas suspirans, & in cælum oculos erigens, cum lachrymis ait: Scio Domine, quia dæmonum illorum fuerunt insidiæ, quos à Nicæa vrbe pepuli: & nunc rogo Iesu benigne, vt resuscites eū, ne cōgaudeat aduersarius humani generis de eius interitu. Et hæc dicens, ait ad patrem mortui: Quid dabis mihi, si restituerō tibi filium tuum saluum? Et ille: Nihil habeo preciosius: ipsum enim dabo, si ad vitam surrexerit, te iubente. Quibus dictis, iterum beatus Apostolus ad cælum expansis manibus orauit, dicens: Redeat quæso Domine anima pueri, vt isto resuscitato, relictis cuncti idolis, ad te conuertantur, fiatque eius viuificatio salus omnium pereuntium, vt iam non ampliùs subdantur morti, sed tui effecti vitam mereantur æternam. Respondentibus autem fidelibus, Amē, conuersus ad feretrum, inquit: In

HISTORIAE LIB. III. 63

nomine IESV Christi surge, & sta super pedes tuos. Et statim admirante populo surrexit, ita omnes qui aderant, voce magna clamarent: Magnus est Deus Christus, quem prædicat seruus eius Andreas. Parentes quoque pueri multa munera dederunt filio suscitato à mortuis, quæ beato Apostolo offerret, sed ille nihil ex his accepit: puerum tantum secum ad Macedoniam abire præcipiens, salutaribus verbis instruxit. Egressus itaque Nicomedia Apostolus nauē conscendit, ingressusque Hellespontum fretū nauigabat, ut veniret Byzantium. Et ecce commotum est mare, & incubuit super eos ventus validus, ita ut nauis mergeretur. Itaque cum omnes mortis periculum præstolarentur, orauit beatus Andreas ad Dominum, præcipiensque vento, siluit. Qui euerunt autem mox & fluctus maris, & tranquillitas secuta est: erepti quoque omnes à presenti discrimine, Byzantium peruenerunt, † Inde progressi, ut transirent Thracias, occurrit eis multitudo hominum à longè cum euaginatiss gladijs, lanceas manu gestantium, qui volebant in illos irruere.

Quod

Sancti Andree ex Asia in Macedoniam profectio.

Sanctus Andreas Constanti-nopoli fuit, hoc est Byzantij, in itinere cum in Macedoniam iret.

Quod cum vidisset Andreas Aposto-
 lus, faciens crucis signum contra eos,
 ait: Oro Domine, ut decidat pater eo-
 rum, qui hæc eos agere instigauit,
 Conturbentur virtute diuina, ne læ-
 dant sperantes in te. Hæc eo dicente,
 Angelus Domini cum magno splen-
 dore præteriens, tetigit gladios eorum,
 & mox corruerunt proni omnes in
 terram. Et ita beatus Apostolus cum
 suis sine detrimento præteriuit. Et
 qui hostes antea fuerant, proiectis
 gladijs adorabant illum, Angelusque
 Domini cum ingenti lumine recessit.
 Interea Andreas emenso itinere, ad
 Perinthum ciuitatem Thraciæ mari-
 timam peruenerat, ut naue in Macedo-
 niam traiceret. Cumque angeli
 monitu, qui ei iterum apparuit, na-
 uem conscendisset, antequam solue-
 rent à terra, verbum Domini cunctis
 in nauis secum existentibus prædica-
 bat. Cuius verbis salutaribus persuasi
 cuncti, cum ipso nauis præfecto, in
 Iesum Christum credentes, glorifica-
 bant Deum. Quare lætatus sanctus
 Apostolus, quod nec in mari defue-
 rit, qui verbum Domini audiret, &
 ad filium Dei omnipotentis conuer-
 tere.

*E Perin-
 tho
 in Macedo-
 niam trans-
 fretatio.*

teretur, glorificabat & laudabat Deū conditorem cæli & terræ. Dum hæc fierent, & antequam adhuc Apostolus in Macedoniam peruenisset, accidit quòd duo viri in Philippis fratres germani essent, nobiles, & quibus erat magna domi facultas: erantque alteri filij duo, alteri totidem filiæ.

Hi, cum in ciuibus nulli forent, qui dignè generationi illorum iungi possent, in isto fœdere obligauerunt se mutuò, vt vnã domum facerent, & vnus filij alterius filias in matrimonium acciperent. Cumque iam dies nuptiarum esset constitutus, factum est verbum Domini ad eos, dicens: Nolite coniungere liberos vestros, donec huc veniat famulus meus Andreas: ipse enim vobis, quæ agere debeatis, ostendet. Iam autem thalamus præparatus erat, & conuiuæ vocati erant, omnisque apparatus nuptialis in promptu tenebatur. Interea triduo elapso, aduenit beatus Apostolus, & videntes eum gauisi sunt magno gaudio: & occurrentes ei cum coronis, processerunt ante pedes eius, & dixerunt: Te admoniti præstolamur famule Dei, vt venias & ad-

*In Philippos
Macedoniæ
urbem cons
migratio.*

*Mos antiquus
cum coronis
obuiam
procedere,
cuius sæpe
T. Linius me
minit.*

& adnuncies nobis, quid faciamus. Sumus enim oraculo diuino iussi te operiri: & ne antea coniungerentur liberi nostri, quàm tu venires, indicatum est nobis. Erat autem tunc vultus beati Apostoli tanquam Sol relucens, ita vt omnes admirarentur, & honorarent eum. Qui cum audiisset quæ gesta essent, Nolite (ait) filiolli, nolite seduci, nolite decipere hos iuuenes, quibus potest fructus apparere iustitiæ. Sed magis pœnitentiam agite, quia deliquistis in Dominum, vt proximo sanguine velletis polluere coniugia filiorum vestrorum. Neq; verò nos nuptias euertimus, aut vetamus, cum ab initio Deus masculum iungi præcepisset, & foeminam: verum incesta potius damnamus. Hæc eo loquente, commoti parentes eorum dixerunt: Oramus Domine, vt depreceris pro nobis Deum tuum, quia nescientes fecimus hoc delictum. Adolescentes autem videntes vultum Apostoli splendere tanquam angeli Dei, dicebant: Magna & immaculata est doctrina tua, vir beate, quod nesciebamus. Nunc enim verè cognouimus, quia Deus loquitur in te. Ad quos

quos conuersus sanctus Andreas: Custodite (inquit) sine pollutione, quæ audistis à me, vt sit DEVS vobiscum, & accipiatis mercedem operis vestri: id est, sempiternam vitam, quæ nullo clauditur fine. Hæc dicens Apostolus, benedixit eis: & relictis Philippis, perrexit in Thessalonicam, Vbi iuuenis quidam nobilis erat, diues opibus, Exoos nomine, cuius parentes magno in ea ciuitate loco erant. Hic cum de virtutibus beati Andreæ cognouisset, venit ad Apostolum in seipsis parentibus: & procidens ad pedes eius rogabat eum, dicens: Ostende mihi Domine viam veritatis, vt immortalitatem consequi possim. Cognoui enim, quòd verus minister sis eius, qui te misit. Sanctus verò Apostolus prædicabat ei Dominum Iesum Christum, & credidit adolescens, ex illa hora adherens viro Dei, nulla facta vel parentum vel facultatum suarum mentione. Interea parentes requirentes filium, cum audiissent quòd cum Apostolo moraretur, accedentes muneribus filium ab Andrea separare nitebantur. Sed noluit adolescens obtemperare, dicens: Vtinam nec vos
has

*Tristega habitatio triū
conrignationum in ædi-
bus altissimi
ma Græca
vox est.*

has opes haberetis: & mundi simul cognoscentes authorem, qui est verus Deus, animas vestras ab ira futura erueretis. Quæ dum iuuenis faceret, sanctus quoque Apostolus descendit de tristega, & prædicabat eis verbum Domini: sed non audientibus redijt ad puerum, & clausit ostia domus. At illi vocata cohorte, venerunt, vt incenderent domum cumque scirpos & faculas subiecissent, & iam flamma ferretur in altum, arrepta adolescens ampulla aquæ, Domine inquit, Iesu Christe, in cuius manu omnium elementorum, natura consistit, qui aëria inficis, & infecta facis arefcere: qui ignita refrigeras, & extincta succendis: extingue iam hos ignes, vt tui non tepescant, sed magis ad fidem accendantur: & hæc dicens, effudit desuper aquam ex ampulla: & statim omne incendium ita sublatum est, ac si nunquam accensum fuisset. Quod videntes parentes pueri, dicebant. Ecce filius iam noster magus effectus est. Et adhibentes scalas, volebant ascendere in tristegam, vt eos interficerent. Dominus autem excæcavit eos ne viderent

rent ascensum scalarum. Quumque in hac peruersitate durarent, quidam Lysimachus è ciuibus ait: Ut quid o viri, casso vos labore consumitis? Deus enim pugnat pro viris istis, & vos non cognoscitis, desistite ab hac stultitia, ne vos caelestis ira consumat. Hæc eo dicente, compunctionis corde dicebant: Verus est Deus, quem isti colunt, quem & nos sequi constituimus. Aduenerant autem iam tenebræ noctis, & subito lumen affulsit, & omnium oculi illuminati sunt ascendentesque vbi erat Apostolus cum puero, inuenerunt eum orantem. Prostrati igitur in pavimento, clamabant dicentes: Te rogamus Domine, vt ores pro seruis tuis, qui errore seducti sunt. Tanta autem omnes compunctio cordis tetigerat, vt diceret Lysimachus, qui vicinus erat: Verè Christus est filius Dei, quem prædicat seruus eius Andreas. Itaque cum omnes corroborati ab Apostolo in fide crederent, parètes tamen infideles manserunt, & execrantes adolescentem, domum regressi sunt, subdètes omnia

quæ

quæ habebant publicis ditionibus. Qui haud multò post, quinquaginta diebus elapsis, vnus horæ momento expirauerunt. Et post hæc, propterea quòd diligenter omnes viri ciuitatis adolescentem, ob mansuetudinem eius, patrimonium ei à publico est restitutum. Et cùm possideret cuncta quæ parentes eius habebant, non tamen discedebat ab Apostolo, sed fructus prædiorum in pauperum necessitatibus, & curis indigentium expendebat. Igitur cùm multo tempore apud Thessalonicam sanctus Apostolus Domini vnà cum adolescente moraretur, congregatis subinde in theatrum multis hominum millibus, predicabat non solùm Andreas verbum Dei, sed ipse etiam iuuenis, adeò ut mirarentur cuncti prudentiam eius. Itaque euenit postmodum, vt Carpianus cuiusdam ciuis filius valdè ægrota- ret, pro quo cùm multi & apud adolescentem, & apud Apostolum ipsum precibus intercederent: Nihil est (inquit sanctus Andreas) impossibile apud Dominum. Sed tamen vt credatis, adducite eum in conspectum nostrum, & sanabit illum Dominus

Iesus

Iesus Christus. Quæ audiens pater ægroti, cucurrit mox ad filium suum domum. Hodie Adimate, inquit (hoc enim erat ægroti pueri nomen) sanus eris. Ad quem filius: iam video insomnij mei exitum, nam per quietem hunc vidi virum, qui me sanabit. Et hæc dicens, induit vestimenta sua. surrexitque à grabato, & pergebat ad theatrum cursu veloci, ita ut nō possent parentes vestigia eius adsequi, & procidens ad pedes beati Apostoli, gratias egit pro sanitate recepta. Populus autem qui aderat, obstupescibat, videns eum post viginti tres annos ambulans, ex quo lecto fixus fuisset: glorificabantque cuncti Dominum, dicentes: Quia non est similis Deo Andreæ. Accessit & alius à ciuitibus tum ad beatum virum, cuius filius spiritum immundum habebat: Sana quæso (ait) vir Dei filium meum, quia malè vexatur à dæmonio. Dæmon verò sciens futurum se eijci, feduxit puerum in secretum cubiculū. & suffocauit eum laqueo, extorquens animam eius. Denique pater, cum inuenisset filium mortuū, plurimum fleuit, & ait amicis: Ferte cadaver ad

D   thea-

theatrum. Confido enim quòd poterit resuscitari ab hospite, qui prædicat Deum verum. Quod ubi factum fuisset, ac posito coram Apostolo caduere, totam rei causam cognouisset, conuersus ad populum Andreas: Quid (inquit) vobis proderit, viri Thessalonicenses, cum hæc fieri videretis, & non creditis? At illi dixerunt: Ne dubites, quin isto resuscitato, omnes in Deum tuum credituri simus. Hæc illis dicentibus, ait Apostolus: In nomine IESU CHRISTI surge puer, & statim surrexit, & stupefactus omnis populus clamabat dicens: Nunc credimus Deo illi cuncti, quem prædicabas. Sufficiunt hæc nobis. Et deducentes eum ad domum suam cum facibus & lucernis, eò quòd iam nox aduenisset, manserunt apud eum per triduum: quo tempore de illis quæ DEI erant, abundè omnes instruxit.

Dum hæc apud Thessalonicam fiunt, interea vir quidam ex Philippis, Medias nomine, cuius filius graui ægritudine torquebatur, Thessalonicam ad Apostolum venit, deprecans filij sanitatem, tanto animi affectu,

vt l
stolu
man
re fil
volu
nu il
Cum
tatis
lijs,
habel
diutu
uersu
Audi
vt fa
vinet
carne
ad D
us mi
us a
impe
malic
Medi
& de
& hi
nihil
fius n
beati
pone
abluc
vt

vt lachrymas emitteret. Beatus Apostolus abstergens genas eius, & caput manu demulcens, dicebat: Confortare fili: tantum crede, & implebuntur voluntates tuæ, adprehensaque manu illius, cum eo ibat in Philippos.

Cumque ingrederentur portam ciuitatis, occurrit ei senex rogans pro filiis, quos carceri conclusos Medias habebat, vlcibus penè, & temporis diuturnitate putrefactos. Vbi conuersus ad Mediam, sanctus Andreas: Audi homo, tu quidem deprecaris, vt sanetur filius tuus: cum apud te vinciti retineantur, quorum iam sunt carnes exesæ. Quare si preces tuas vis ad Dominum proficisci, solue prius miserorum cathenas, vt filius tuus à debilitate laxetur. Nam sentio impedimentum fieri precibus meis, maliciam quam exerces. Quæ audiens Medias, procidit ad pedes Apostoli, & deosculans inquit: Absoluantur & hi duo, & alij septem, de quibus nihil audiuisti, tantum vt sanetur filius meus. & iussit eos in conspectum beati Apostoli exhiberi. At ille imponens eis manus, & per triduum ablucens vulnera eorum, sanitati resti-

Reditus in Philippos.

tuit, libertatiq; donauit. Postera verò
die ait ad puerum: Surge in nomine
Iesu Christi, qui me misit, vt medear
infirmiitati tuæ: & adprehensa manu
eius, leuauit eum. Qui statim surrexit,
& ambulabat, magnificans Domi-
num. Vocabatur autem puer ille Phi-
lomedes, qui tribus decubuerat an-
nis. Clamante autem plebe, & dicente
Et nostris medere infirmis, famulus
Dei, conuersus ait Andreas ad pue-
rum: Vade per domos ægrotantium
& in nomine Iesu Christi, in quo sa-
natus es tu, iube eos exurgere. At illi
admirantibus cunctis, abiit per do-
mos infirmorum, inuocatoq; Christi
nomine, restituebat sanitati quotidie
quàm plurimos. Credidit igitur eo
tempore omnis populus Philippo-
rum, offerensque ei munera, rogant
multi vt audirent verbum Dei. Bea-
tus verò Apostolus prædicans Deum
verum, nihil de muneribus accipie-
bat: Denique Nicolaus quidam ci-
uium numero, exhibens carrucam
deauratam cum quatuor mulis can-
didis, totidemque equis, obtulit be-
ato Apostolo dicens: Hæc accipe fa-
mule Dei, quibus nihil inueni in re-

bu

bus meis præstantiùs, tantùm vt fanetur filia mea, quæ diutino morbo cruciatur. Cui subridens beatus Apostolus: Accipio quidem (inquit) munera tua Nicolae charissime, sed non hæc visibilia. Nam si pro filia quæ preciosa in domo tua habes offerre cupis, quantò magis pro anima debes tale quoddam munus preciosum offerre? Ego verò hoc solum à te accipere cupio, vt homo ille interior cognoscat verum DEVM factorem suum, rerumque omnium creatorem, qui terrena respuat, & æterna desideret; qui caduca negligat, sempiterna diligat: qui illa quæ videntur cõtemplatione spiritualis intentionis aduertat, vt cùm in his exercitato sensu vigeris vitam æternam consequi merearis: filiam hic sanitati redditam, etiam in illo æternitatis gaudio perfruaris. Hæc eo dicente, persuasit omnibus, vt relictis idolis, Deum verum crederent, filiam quoque ipsius eiusdem Nicolai sanauit ab infirmitate in illa hora, & omnes magnificabant eum, percurrense per totam Macedoniam fama de virtutibus, quas faciebat super infirmos Apostolus

Domini. Euenit porrò sequenti die, cum doceret beatus Andreas populos, vt adolescens quidam exclamaret voce magna dicens: Quid tibi & nobis Andrea famule Dei? venisti ne vt nos è proprijs sedibus exturbares? Tunc beatus Apostolus vocato ad se iuvene, ait: Enarra author criminis, quod sit opus tuum? Et ille Ego (inquit) in hoc puero, ab adolescentia eius habitauì, suspicanti quod nunquam ab eo recederem. Nudiustertius autem audiui patrem illius dicentem amico suo: Vadam ad hominem famulum DEI Andream, & sanabit filium meum. Timens igitur cruciatus, quos nobis inferes, ecce egrediar ex eo coram te. Et hæc dicens, prostratus solo ante pedes Apostoli, exiit à puero, & sanatus est ex illa hora, surgensque voce magna glorificabat Deum. Tantam vero gratiam Deus præstiterat sancto Apostolo, vt sua sponte quotidie multi venirent ad audiendum verbum salutis. Sed & philosophi veniebant & disserabant cum eo, & nemo poterat resistere doctrinæ eius. Igitur cum hæc agerentur à viro Dei apud Thessaloniam.

salonicam, surrexit quidam inimicus
 prædicationis Apostolicæ, is accessit
 Proconsulem prouinciæ Quirinum,
 & ei de Andrea significauit, quemad-
 modum multos quotidie à religione
 maiorum & Deorum cultura auerte-
 ret, in Tbeſſalonica: qui templa deo-
 rum prædicaret destrui, caeremonias
 respui, & omnia pristinae legis decre-
 ta conuelli, vnum Deum tantum coli
 præcipiens, cuius etiam se famulum
 profiteretur. Quibus commotus Pro-
 consul, milites qui comprehenderent
 ipsum, misit. Qui conuenientes ad
 portam, in qua domo commoraretur
 Apostolus, didicerunt. Ingredientes-
 que illam cum vidissent vultum eius
 fulgore nimio resplendentem timore
 perterriti ceciderunt ante pedes eius.
 Beatus verò Apostolus narrabat au-
 dientibus, quæ de eo Proconsuli nun-
 ciata fuissent, & venietes populi cum
 gladijs & fustibus volebant milites
 interficere: sed prohibuit sanctus Apo-
 stolus. Impeditis igitur Proconsul ijs
 quæ constituerat, fremuit valdè: &
 misit alios viginti, & ipsi ascendentes
 in domum, cum vidissent beatum A-
 postolum, turbati nihil dixerunt. Quæ

Proconsul vt accepit, iratus misit aliam militum cateruam, qui eum cum vi adducerent. Quibus visis, Apostolus ait: Nunquid propter me venistis? Et illi: Propter te (inquiunt) si tamen tu es magus, qui praedicas Deos non coli. Quibus ille respondit: Ego magus non sum, sed Apostolus Dei mei Iesu Christi, quem praedico. Dum haec agerentur, vnus militum arreptus a daemone, euaginato gladio clamans dixit: Quid mihi & tibi, Quirine Proconsul, vt mitteres me ad hominem, qui non modo extrudere ab hoc vase, verum etiam suis me virtutibus incendere potest? vtinam venires ad occursum ei, & nihil mali ageres contra illum. Quum autem haec dixisset, egressus est a milite, ceciditque miles, & mortuus est. Interea adfuit Proconsul cum magno furore, & stans secus sanctum Apostolum, eum tamen videre nequiuit: Cui ille dixit: Ego sum quem quaeris Proconsul. & statim aperti sunt oculi eius, & vidit illum, & indignans ait: Quae est haec insania, vt contempnas iussionem nostram, & ministros nostros subijcias ditioni tuae? Iam
verè

HISTORIAE LIB. III. 81

verè te magum atque maleficum esse, manifestum est.

Quapropter feris te obijciam, & quòd nos & quòd deos contempnas: & tunc videbo, si te possit eripere crucifixus quem predicas. Cui beatus Apostolus: Oportet (inquit) & te credere Proconsul, Deum verū. & quem misit filium eius Iesum Christum, præsertim cum videas unum de militibus tuis interiisse. & prostratus ad orationem sanctus Apostolus, cum diutissimè preces fudisset ad Dominum, tetigit militem, dicens: Surge, suscitatus te Dominus meus Iesus Christus, quem prædico. & statim surrexit miles, & stetit sanus. Cumque populus acclamaret, Gloria Deo nostro: Proconsul ait, Nolite credere o simplices, magus est. At illi clamabant, dicentes: Non est hæc magica, sed doctrina vera & sana. Ad quæ Proconsul: Hominem istum bestiis tradam, & de vobis scribam Cæsari, ut velociter pereatis, quia contempnitis leges eius. Illi autem volentes eum lapidibus obruere, dicebant: Scribe Cæsari, quia Macedones recepere verbum Dei, & contempnitis idolis Deum

*Macedones
magna civitas.*

D S verum

verum adorant. Ad quæ iratus Proconsul, abiit in Prætorium: & facto mane, intromisit feras in stadium, & iussit eò trahi ac proijci beatum Andream. Quo adprehenso, cum capillis tractus ac fustibus impulsus in arena fuisset relictus; admiserunt aprum ferocem & horribilem, qui ter cum circumisset sanctum Dei, nihil nocuit. Videntes autem hæc populi, dederunt gloriam Deo. Proconsul verò iussit adduci taurum, qui triginta militibus tractus, & à duobus venatoribus impulsus, Andream non attigit, sed venatores in frustra discerpit: & postremò dans mugitum, cecidit, & mortuus est, & statim acclamabat populus dicens: Verus Deus Christus. Dum hæc agerentur, Angelus Domini visus est descendisse de cælo, & confortabat S. Apostolum in stadio. Denique Proconsul feruens ira, iussit leopardum ferocissimum dimitti. qui dimissus, reliquit populum: & ascendens ad sedem Proconsulis, arripuit filium eius, & suffocavit eum. Tantaq; insania Proconsulem obtinuerat, vt neque de his aliquid, aut doleret, aut diceret. Inter hæc

HISTORIAE LIB. III. 83

hæc beatus Apostolus conuersus ad
 populum dixit: Ex his cognoscitis vi-
 ri Thessalonicenses, quia verum De-
 um colitis, cuius virtute bestiaë supe-
 ratæ sunt, quem nunc Quirinus Con-
 sul ignorat. Sed ego, vt credatis faci-
 lius, etiã filium illius in nomine Chri-
 sti, quem prædico, suscitabo, vt con-
 fundatur stultissimus pater eius, &
 prostratus terre, diutissimè orauit, ad-
 prehensaq; manu suffocati suscitauit
 eum. Hæc videntes populi, magnifi-
 cauerunt Deum, & quærebant Qui-
 rinum interficere: sed non sunt per-
 missi ab Apostolo. Proconsul autem
 confusus, discessit in Prætorium suũ.
 His ita gestis, adolescens quidam, qui
 diu iam cum Apostolo manserat, in-
 dicauit matri suæ quæ acta erant: &
 accersiuit eã, vt veniret ad occursum
 sancti. Quæ accedens, procidit ad pe-
 des Apostoli, & quærebat audire ver-
 bum Domini. Cui cùm satisfactum
 esset, deprecatione multa rogauit, vt
 accederet ad agrum eius, in quo ser-
 pens miræ magnitudinis erat, qui to-
 tam regionem illam deuastabat. Ap-
 propinquante autem Apostolo, sibila
 magna emittens, erecto capite obuiã

D 6 venit

venit. Erat enim lōgītudo eius quinquaginta cubitorum, vt omnes qui aderant metu terrerētur, & terrā decubarent. Tunc sanctus Dei ait ad eum: Abde caput funeste, quod erexit in principio ad perniciem generis humani, & subde te famulis Dei, ac morere. Et statim serpens emittens grauem rugitum, circumdedit quercum magnam, quæ propinqua erat, & obligans se circa eam, euomensque riuum veneni expirauit. Sanctus verò Apostolus post hæc ad prædium peruenit, in quo paruulus, quem serpens perculerat, mortuus decubabat, & videns flere parentes illius, inquit: Dominus noster, qui vult vos saluos fieri, misit me huc, vt credatis in eum: Nunc autem abeuntes, videte interfectorem filij vestri. At illi dixerunt: Nihil de morte dolemus filij, si vltionem de inimico videmus. Illis verò abeuntibus, dixit Apostolus ad vxorem Proconsulis: Vade, & suscita puerum. At illa nihil addubitans, accessit ad corpus, & inquit: In nomine Dei mei Iesu Christi, surge puer incolumis, Et statim surrexit. parentesque redeuntes, cum vidissent & serpentem

MOR.

mortuum, & inuenissent filium uiuentem, prostrati coram Apostolo, gratias Deo agebant. Sequenti uero nocte uidit per quietem beatus Andreas uisionem, quam & fratribus enarrauit, dicens: Audite somnium meum dilectissimi, Videbam, & ecce mons magnus erat, in sublime elatus, qui nihil super se de terrenis rebus habebat, nisi quod luce resplendebat, in tantum, ut mundum putaretur inluminare. Et ecce astiterunt mihi dilectissimi fratres, Petrus & Ioannes. Et Ioannes quidem extensa manu Petro Apostolo, leuabat eum in uerticem montis, & conuersus ad me, rogabat ascendere post Petrum, dicens: Andrea, poculum Petri bibiturus es. & extensis manibus, subdi: Appropinqua mihi, & extende manus tuas, ut coniungantur manibus meis, & caput tuum capiti meo societur. Quæ cum fecissem, inuentus sum breuior esse Ioanne. Et post hæc ait mihi: Vis cognoscere imaginem huius rei quam cernis, vel quis sit qui tibi loquatur? Et ego: Desidero, inquam. Et ait mihi: Ego sum uerbum crucis, in qua pendebis in proximo,

Somniū Andree de futura passione.

*Preparatio
S. Andreae
ad passionē.*

propter nomen eius quem prædicat.
Et multa alia dixit, quæ nunc filere
oportet: prodebuntur autē tunc, cum
ad hanc emulationem accessero. Qua-
re rogo, conueniant omnes qui susce-
pere verbum Dei, vt cōmendem illos
Domino Iesu Christo, quò eos in do-
ctrina sua immaculatos custodire di-
gnetur. Ego verò iam resoluo à cor-
pore, & vado ad promissionē illam,
quam mihi polliceri dignatus est Re-
gnator cœli & terræ, qui est filius om-
nipotentis Dei, cum sancto spiritu ve-
rus Deus, permanens in sæcula sem-
piterna. Hæc audientes fratres, flebant
valde, & cædebant palmis facies su-
as, cum gemitu magno. Denique con-
uenientibus cunctis, ait iterum: Scito-
te dilectissimi, me discessurū à vobis.
Sed credo in Iesum, cuius verbū præ-
dico, quia custodiet vos à malo, vt nō
diuellatur ab inimico hæc messis,
quam in vobis, scui: id est, cognitio
& doctrina Iesu Christi Domini mei.
Vos autē orate iugiter, & stete fortes
in fide, vt euulsa Dominus omni zi-
zania scandali, tanquam triticū mun-
dum, in horreo vos cœlesti congrega-
re dignetur. Et sic per dies quinque do-
cebat

cebat eos, & confirmabat in præceptis Dei. Posthæc autem expansis manibus orauit ad Dominū, dicens: Custodi quæso Domine gregē hunc, qui iam tuam cognouit salutem, vt non præualeat ille malignus: Sed quæ te iubente, & me dispensante suscepit, inuiolata custodire mereatur, in sæcula sæculorum. Et his dictis, omnes qui aderant, responderunt, Amen. Apostolus verò accipiens panem, & gratias agens fregit, & dedit omnibus dicens: Accipite gratiam, quam vobis tradidit per me famulum suum Christus Dominus Deus noster, & exoscilians singulos, atque commendans Domino, ex Philippis Thessalonicam profectus est, ibique biduò docens discessit ab eis. Multi autem ex Macedonia fideles profecti sunt cum eo, quorum fuerunt duæ naues. Quærebant autem omnes, vt illam nauem, in qua Apostolus vehabatur, conscenderent, desiderantes eum audire loquentem, scilicet vt nec in mari deesset eis verbum Domini. Ad quos conuersus Apostolus: Noui (inquit) desiderium vestrū, dilectissimi, sed nauis hæc paruula est.

Quare

*Oratio S.
Apostoli.*

*Antymus S.
Andree di-
scipulus.*

Quare rogo vt pueri cum impedi-
mentis in maiorem nauem transeant.
Vos verò in ista quæ minor est, no-
biscum properabit. & dato eis An-
tymo, qui consolaretur eos, iussit ali-
am conscendere nauem, quam propè
sibi semper esse iusserat, vt & ipsi vi-
derent eum, & verbum Domini audi-
rent. Hæc dum fierent, accidit vt qui-
dam solutus in somnum, vento im-
pulsus caderet in mare. quod videns
Antymus, conuersus ad Apostolum:
Succurre doctor (inquit) bone, perijt
enim vnus de famulis tuis. Tunc bea-
tus Andreas increpauit vêtum, & sta-
tim siluit, & tranquillum redditum
est mare. Homo verò qui ceciderat,
vnda famulante ad nauem deuectus
est. Cuius manu Antymus adprehen-
sa, leuauit eum in nauem: & omnes
admirati sunt virtutē Apostoli, quòd
etiam mare obediret ei. Duodecima
igitur die Patras Achaie ciuitatem
adpuli sunt, egressique de nauis in quo-
dam diuersorio morabantur. Deniq;
cùm multi precibus insisterent, vt in
domos eorum ingrederetur: dixit:
Viuit dominus, quia non vadam, nisi
quò præceperit ille. Et nocte dormi-
ens,

*Ex Macedo-
nia in Patras
Achaie vr-
bem profe-
ctio.*

ens, nihil reuelationis accepit. Altera verò noctè, cùm esset ex hoc tristis, audiuit vocem dicentem sibi: Andrea, ego sum tecum, & non derelinquam te. Quæ audiens ille, glorificabat Dominum pro hac visione. Dum hæc fierent, interea Lisbius Proconsul admonetur diuinitus, vt susciperet hominem Dei. Qui misit in occursum Apostolo homines, qui eum hospitio exciperent, & sibi adducerent. Quod cùm ille audiisset, venit ad Proconsulem, & ingressus cubiculum eius, vidit eum iacentem clausis oculis quasi mortuum, pungensque latus eius, inquit: Surge, & enarra nobis, quæ tibi contigerunt. Et ille: Ego (inquit) sum qui execrabar viam quam doces: & miseram milites cum nauibus ad Proconsulem Macedoniae, vt vinctum te transmitterent mihi, teque ipsum morte damnarem: sed ecce naufragia perferentes, nunquam potuerunt accedere, quò iussi sunt. Dumque in hac mente essem, vt destruerem viam tuam, apparuerunt mihi duo viri Aethiopes, qui me flagris cadebant, dicentes: Non possumus hic iam vllam postatem habere.

re-

re, quia venit homo ille, quem perse-
qui cogitabas, quare isthac adhuc no-
ste, qua potestatem habemus, vlcisce-
mur nos in te. Et sic grauiter caeso, re-
cesserunt à me. Nunc igitur vir Dei
deprecati velis Dominum, vt dimit-
tat hoc mihi delictum, & ipse saner ab
infirmirate qua teneor. Hæc eo coram
omni populo narrante, beatus Apo-
stolus prædicabat assiduè verbū Do-
mini, & credebant omnes. Procon-
sul verò sanatus, credidit & ipse, &
corroboratus est in fide affatim. Qua
ex re accidit, vt Trophima, quæ Pro-
consulis quondam concubina fue-
rat, & alio posthæc viro sociata viue-
bat, relinqueret & ipsa virum suum,
& Apostolicæ doctrinæ adhæreret.
Veniebat enim ipsa plerunque in do-
mum Proconsulis, in qua iugiter sci-
licet docebat Apostolus. Istud in-
iram maritum eius concitauit, vt ac-
cederet Proconsulis coniugem, dicens:
Si nescis domina Trophima viri tui
scortū est, quā ipse sub prætextu mihi
collocauit, vt ea nihilominus pro li-
bito, vt facit, potiretur. Quæ illa au-
diens, succensa felle, inquit: Iccirco
ergo me reliquit vir meus, iam enim
sex

HISTORIAE LIB. III. 91

sex menses transferunt, ex quo non
 coniungitur mihi. Iam autem intel-
 ligo, quod diligit ancillam suam. Et
 hæc dicens, vocavit Procuratorem su-
 um, iussitque Trophimam vt scortum
 dānari, atque in lupanar rerrudi. Nec
 mora deducitur ad lupanar, ac leno-
 ni donatur. Sed nihil horum Lysbius
 sciebat, requirens tamen eam, ab vxo-
 re deludebatur. Trophima verò, ex
 quo die lupanar erat ingressa, proie-
 cta humi assiduè orabat. Cumque ve-
 nissent, qui eam contingerent, pone-
 bat euangelium quod secum habebat,
 ad pectus suum, & statim omnes vi-
 res perdebant. Quare cū accede-
 ret eam impudicissimæ vitæ iuuenis
 quidam, ac illudens vim iam para-
 ret, adeò vt scissis vestimentis euan-
 gelium è pectore caderet, Trophima
 consternata, ac lachrymans, exten-
 sis ad cælum manibus, inquit: Ne
 patiaris Domine me pollui, ob cu-
 ius nomen diligo castitatem, & sta-
 tim apparuit ei Angelus Domini, &
 iuuenis cecidit ante pedes eius, &
 mortuus est. Itaq; confortata pia mu-
 lier, benedicebat & glorificabat Do-
 minum, qui nō permiserat eā deludi,
 ipsa

ipsa quoque tantam ex illo tempore in fide constantiam acceperat, vt non ita multò pòst in nomine Iesu Christi puerum à mortuis resuscitarit: ad quod quidem spectaculum vniuersa ciuitas conuenerat. Intereà temporis vxor Proconsulis abiit ad balneum, cum Procuratore suo: cumque lauerentur simul, apparuit eis dæmon teterrimus, à quo percussi ambo ceciderunt, & mortui sunt. Quæ dum ita fierent, plâctus factus est magnus: & nunciatum est Apostolo & Proconsuli, quòd vxor eius cum lenone mortua esset. Motus igitur his turbis beatus Andreas, plebem in hæc verba alloquitur: Videte dilectissimi, quantum præualeat inimicus, nam Trophima propter pudicitiam lupanari inclusa est. Sed non defuit iudicium diuinum, mox enim & materfamilias, quæ hoc præceperat, cum lenone suo percussa in balneo cecidit, & extincta est. Hæc eo dicente ecce aduenit nutrix mortuæ, quæ præ senectute manibus portabatur, Et ipsa sciscis vestibus, cum clamore magno: Scimus (inquit) quia dilectus Deo es, & quæcunque petieris Deum tuum,

HISTORIAE LIB. III. 93

tuum, præstat tibi. Quare miserere,
 & resuscita illam. Cuius lachrymis
 motus beatus Apostolus condole-
 bat, conuersusque ad Proconsulem,
 ait: Vis vt resuscitetur? Cui ille: Ab-
 sit (inquit) vt viuat, quæ tantum fla-
 gitium commisit in domo mea. Et
 Apostolus: Noli (ait) sic agere, mise-
 reri enim nos oportet petentibus, vt
 misericordiam & ipsi consequamur à
 Domino. Hæc eo dicente, perrexit
 Proconsul ad Prætorium. Sanctus ve-
 rò Apostolus, iussit corpus exhiberi
 in medium, & accedens ait: Rogo be-
 nigne Domine Iesu Christe, vt resu-
 scitetur hæc mulier, vt cognoscant
 omnes, quia tu es Deus solus, qui non
 patieris innocentes perire. & conuer-
 sus tetigit corpus mulieris, dicens:
 Surge in nomine Iesu Christi Domi-
 ni mei, & statim surrexit mulier. Quæ
 demisso vultu flens & gemens, respi-
 ciebat in terram. Cui Apostolus: in-
 gredere (ait) in cubiculum tuum, &
 esto secretius orans, donec confor-
 teris à Domino. Cui illa respondit:
 Facito me prius cum Trophima pa-
 cificam, in quem tantum mali mise-
 ra admisi. Ad quæ Apostolus: Noli
 (inquit,

(inquit) timere, non enim Trophima eorum amplius meminit, neque ultionem ullam desiderat: sed gratias agit Domino, in omnibus quæ acciderant ei. Vocata tamē ab Apostolo Trophima, cum Calista uxore Proconsulis, quæ resuscitata à mortuis fuerat, reconciliata est. Lysbius verò ipse, videlicet Proconsul, in tantū profecit in fide, vt quadam die Apostolū accedens, omnia ei peccata vltro confiteretur. Cui sanctus Apostolus: Gratias (inquit) ago Domino o fili, quòd times futurum iudicium: sed viriliter age, & confortare in Domino, quem credis, & tenens manum eius, ambulabat in littore. Post deambulationē verò cū sedisset, sedebant & singuli qui cū eo erāt, super arenam, audiētes verbū Dñi. Et ecce cadauer necatū in mari, proiectū est ad littus maris, & proximè ad pedes S. Andree. Quod videns beatus Apostolus, exultās in Domino, ait: Oportet hūc resuscitari, vt cognoscamus, quæ in eū aduersarius operatus est. Et fusa oratione, tenens manum mortui, erexit illum: & statim reuixit, & loquebatur. Cumque nudus esset, dedit ei tunicam,

cam,

cam, dicens: Dic nobis ordine, expone omnia quæ contigerunt tibi. At ille respondit: Nihil te cælabo, quicūq; sis homo. Ego sum Softrati filius, ciuis Macedonis, qui nuper ab Italia nauigauī. Sed cū reuertissem ad propria, audiui doctrinā surrexisse nouā quam nullus hominum prius audiuisset. Sed & signa prodigiaque, ac medelas magnas fieri à quodam doctore, fama erat, qui se veri Dei affirmat esse discipulum. Ego autem cū hæc audiuissem properaui vt talem videre hominem possem, non enim aliud tum arbitrabar, nisi diuina esse quæ is gereret. Itaque nauigare cœpi cum amicis & pueris meis, & cū essem in alto, subito orta tempestas, nos fluctibus oppressit: & utinam simul proiecti fuissetus vt & illi resuscitati à te fuissent, sicut ego sum. Et hæc dicens, voluebat multa in corde suo, & arbitrabatur ipsum iam esse, quem cum tanto periculo quæsisset, & procidens ad pedes eius ait: Scio quia tu es famulus Dei veri. Rogo pro his qui mecum fuerunt in nauī, vt & ipsi, te impertiente, vitam mereantur, vt cognoscant Deum

Deum

Deum verum, quem prædicas. Tunc sanctus Apostolus, repletus spiritu sancto, prædicabat ei constanter verbum Domini, ita, vt admiraretur adulescens super doctrina eius. Et demum expansis manibus ait: Ostende nobis quæso Domine & reliqua cadauera mortuorum, vt & ipsi cognoscant, te duce, Deum solum & verum. Hæc eo dicente, statim apparuerunt triginta nouem corpora ad littus vnda famulante deuecta. Itaque flente iuuenes, simul omnes flere cœperunt: prostratique ante pedes Apostoli, rogabant, vt & isti resuscitarentur. Sed & Philopator (hoc enim erat nomen adulescentis) dicebat: Genitor meus per bonam voluntatem impositis necessarijs, & largitus vim pecuniæ, misit me huc, Quare si audierit, quæ mihi contigerunt, blasphemabit Deum tuum, & doctrinam eius refutabit. Sed absit vt hoc fiat. Rursus flentibus omnibus, rogauit Apostolus, vt congregarentur corpora simul: sparsim enim proiecta fuerant. Tunc congregatis omnibus in vnum, ait Apostolus. Quem vis prius resuscitari? At ille dixit: Vuarum, conlactaneum meum. Hæc audiens

aud
gen
diu
cens
um,
vt co
fictu
tim
omn
iteru
dens
sti re
ris fu
sit fr
mori
Chri
factu
ta oē
ader
est si
Ly
tis m
prose
inqu
non
semp
illa
ter, q
fiere

audiens Apostolus, flexis in terram genibus, palmisque extēsis ad cælum, diutissimè orauit cum lachrymis, dicens: Iesu bone, resuscita hunc mortuum, qui cum Philopatore nutritus est, vt cognoscat gloriam tuam. & magnificentur nomen tuum in populis. Et statim surrexit iuuenis, & mirabantur omnes qui aderant. Apostolus autem iterum super singulos orationem fundens ait: Quæso Domine IESU, vt & isti resurgant, qui de profundo æquoris sunt delati. Quæ cum dixisset, iussit fratribus, vt vnusquisque tenens mortuum diceret: Resuscitet te Iesus Christus filius Dei viui, Quòd cum factum fuisset, resuscitati sunt triginta octo, & glorificauerunt Deum qui aderant cuncti, dicentes: Quia non est similis Deo Andreae.

Lysbius verò proconsul, cum multis muneribus fuisset Philopatorem prosecutus: Non contristet te frater, inquit, facultatum amissio consulo, vt non recedas à famulo Dei. Et erat semper cum Apostolo Philopator ex illa hora, intendens omnibus diligenter, quæ dicebantur ab eo. Dum hæc fierent apud Patras Achaiaë ciuitatem

E
contigit

Nota mirandam & tremendam historiam,

contigit vt mulier Caliopa nomine, quæ homicidæ coniuncta : conceptum susceperat illicitum, magni in partu doloribus arctaretur, nec partum proferre posset. Hæc ad sororem suam inquit: Vade quæso, & inuoca Dianam, deam nostram, vt misereatur mei, ipsa enim habet sp̄atrocinium obstetricandi. Faciente igitur sorore, quæ sibi imperata fuerat, venit ad eam nocte diabolus, dicens: Quid in casso inuocas, cum tibi nihil prodesse possim? Sed magis Apostolum D. E. Andream accede, qui in Achaia moratur, & ipse miserebitur sorori tuæ. Surrexit igitur mulier. & venit ad Apostolum, & narrauit ei omnia quæ contigerunt. At ille nihil moratus, venit in Corinthum ad domum mulieris ægrotantis. erat autem Lysbius Proconsul cum eo. Vidensque Apostolus mulierem grauidam dolorum cruciatu torqueri, ait: Merito hæc pateris, quæ malè nupsisti, & ex dolore concipiens, nunc intolerabiles labores sustines. Insuper consuluit daemonia, quæ neque vlli, neque sibi prodesse possunt. Crede nunc Iesum Christum filium Dei, & proijce puerum.

*Ex patris
Corinthum
profectio.*

perium: Veruntamen mortuus egredietur quòd indignè concepisti. Hæc ut mulier credidit, mox egredientibus cunctis de cubiculo, proiecit partum mortuum. & ab omnibus doloribus liberata est. Itaque cum multa prodigia faceret in Corintho Apostolus, Sostratus, pater Philapatoris, admonitus per visum ut Andream accederet, maturavit iter in Achaiam: & cum cognouisset ubi esset, peruenit in Corinthum habensque occurrentem Apostolum, statim cognouit eum Sostratus, sicut iam antea ei per quietem erat ostensus, complexusque pedes illius, iuquit: Miserere mei quæso famule DEI, sicut & filio meo miseratus es Philopator autem ait Apostolo: Hic est pater meus, quem cernis. Is te interrogat iam quid eum oporteat agere. Ad quæ beatus Apostolus: Scio (inquit) quia pro cognoscenda veritate ad nos venerit. Gratias agimus Domino IESV CHRISTO, qui se credentibus reuelare dignetur. Dum hæc diceret Andreas, interea Leontius Sostrati seruus, ait Domino suo: Vides Domine, qua luce refulgeat vultus hominis huius? Cui ille:

E 2

Video

Video (inquit) dilectissime, & ideo non discedam, ab eo, sed simul ambo cum illo viuamus, & audiamus verba vitæ æternæ, & sequenti die obtulit Apostolo munera multa. Sanctus verò Dei dixit ad eum: Non est meum accipere aliud à vobis, nisi vt vos ipsos lucrifaciam, cum credideritis in Iesum, qui me misit Euangelizare in hunc locum. Si pecuniam desiderassem, Lysbium equidem ditiozem reperissem, qui me multò magis ditare potuisset. Hoc autem cupio, vt conferatis mihi, quod vobis poterit prodesse ad salutem æternam. His gestis in Corintho, post paucos dies beatus Apostolus iussit sibi balneum preparari, & cum venisset lauandi gratia, vidit senem dæmonium habentem, & trementem valde. Quem dum admiraretur, alius puer adolescens egressus de piscina, procidit ad pedes Apostoli, dicens: Quid nobis & tibi Andrea? venisti ne huc, vt destruas nos de sedibus nostris? Erectus autem, adstante populo, dixit Apostolus: Nolite timere, sed credite in IESVM saluatorem nostrum. Clamantibus igitur omnibus, Credimus quæ prædicat,

cas,

cas: increpauit vtrunque Dæmonem
 Andreas, & egressi sunt confestim à
 corporibus possessis, dimissi que & se-
 nex & adolescens redierunt ad pro-
 pria. Intercà Apostolus lauans, nihil
 quidem de doctrina intermittebat:
 sciens inimicū generis humani vbi que
 insidiari, siue in lauacris, siue in flu-
 minibus, & idcirco nomē Dñi assiduè
 inuocandum suavit, vt is qui vult insi-
 diari, non habeat potestātē. Quod vi-
 dentes viri ciuitatis, veniebant & ad-
 ferebant ægrotos, ponētes corā eo, &
 curabantur: & multi etiam de alijs ci-
 uitatibus, qui verbum Dōmini accepe-
 rant, quotidie accedebant beatum A-
 postolum, vt ab eo erudirentur. Dum
 hæc agerentur in Corintho, ecce qui-
 dam senex Nicolaus nomine, scissis
 vestibus venit ad Apostolum, dicens:
 Famule Dei, ecce septuaginta quatu-
 or anni sunt vitæ meæ, quibus non
 discessi ab immunditijs ac scortatio-
 ne, in lupanaribus subinde exercens
 inlicit. Et nunc tertia dies est, ex quo
 audiui miracula quæ agis: & prædica-
 tiones tuas, quæ sunt plenæ verbis vi-
 talibus. Cogitabam enim mecum, vt
 relicto hoc opere. venirem ad te, &

ostenderes mihi meliora. Sed dū hæc cogitarem, venit mihi rursus aliud in mentem, vt priorem sensum relinquere, & non facerem bonum quod cogitabam. luctante igitur conscientia mea, accepi Euangelium, & orauit Dominum, vt hæc aliquando me faceret obliuisci. Itaq; post paucos dies oblitus Euāgelij. quod super me erat, inflammante cogitatione peruersa, abij iterum in lupanar, & ecce mulier meretrix videns me, ait: Egredere senex. egredere. Angelus enim Domini est tu, non contingas me, neque appropinques huic loco: video enim in te mysterium magnum. Cumque ego obstupefactus cogitarem, quid hoc esset? recolui, quod Euangelium mecum haberem. Abij, & conuersus venio nunc ad te, famulum Dei, vt miserearis erroribus meis. Spes enim mihi est maxima, quod non perco, si oraueris pro humilitate mea. Hæc audiens beatus Andreas, cum multa contra fornicationem disseruisset, prostratus genibus, expansisque manibus tacitus orabat emittensque gemitus cum lachrymis, ab hora diei sexta vsque ad horam nonam, surgebat

bat abluta facie, nihil cibi accipere volens, dixitque: Non gustabo, donec cognoscam, si miserebitur DEVS huic homini, & si sit reputandus inter saluatos. Et cum ieiunasset etiam altera die, nihil tamen ei reuelatum fuit de homine isto, vsque ad quintum diem, in quo flens vehementer, dicebat: Domine, pro mortuis obtinemus pietatem tuam, & nunc iste quia tua cognoscere desiderat magnalia, cur non reuertatur, vt laudes illum? Hæc eo dicente, vox de cælis delata est dicens: obtines Andree, pro sene: sed sicut tu ieiunijs fatigatus es, ita & ipse studeat, per ieiunium vt saluetur. Et vocans eum, prædicauit ei Apostolus abstinentiam. Die verò sexto vocauit omnes Christianos, & rogabat vt orarent vniuersi pro eo, qui prostrati solo, orabant dicentes: Domine pie, misericors, remitte homini delictum suum. Quo facto, & ipse gustauit, & cæteros manducare permisit. Nicolaus quoque redijt ad domum suam, & omnia quæ habebat distribuit indigentibus. Ipse quoque multum se excruciauit, ita vt per sex menses nihil

aliud quàm aquam acciperet, & pane arido vesceretur. Igitur exacta digna pœnitentia, haud ita multò post senex iste excessit è sæculo. Aberatum beatus Andreas, sed circa ipsam mortem senis, vox ad Apostolum facta est alio loco: Andrea, meus affectus est Nicolaus. At ille gratias agens, narrauit fratribus Nicolaum excessisse de corpore, orans vt in pace quiesceret.

Dum hæc apud Corinthum ab eo fierent, & fama de virtutibus eius quotidie cresceret, venit ad Apostolum Antiphanes ciuis Megarensis, & ait: Si qua in te est bonitas iuxta præceptum Saluatoris, quem prædicas, hanc ostende iam nobis, vir Dei, & libera domum de infidijs quibus tentatur. Ad quem Apostolus: Enarra nobis homo, quæ contigerunt tibi. Et ille: Dum de itinere (inquit) domum reuersus fuisset, & ingrederet ianuam atrij mei: ecce audiui vocem ianitoris, miserrimè declamantis. Quumque interrogassem quæ essent hæ voces, narrauerunt mihi qui aderant, ipsum cum vxore & filio malè à dæmonio torqueri. Tum verò ascen-

ascendens ad superiora domus, vidi
 & alios pueros stridentes dentibus, &
 in me impetum facientes, risusque in-
 sanos arridentes. Quos cum præteri-
 rirem, ascendi iterum ad alia superio-
 ra, in quibus coniunx iacebat, ab his
 verberata grauissimè: quæ ita erat a-
 mentia fatigue turbata. vt cæsa-
 rie supra oculos dimissa, neque aspi-
 cere me, neque cognoscere posset. Hæc
 ergo, rogo vir Dei, vt restituas mihi,
 de cæteris verò curam nullam habeo.
 His dictis, sanctus Apostolus miseri-
 cordia motus, respondit: Non est ac-
 ceptio personarum apud Deum, qui
 propterea venit. vt cunctos saluos fa-
 ceret, ne perirent, & ait: Eamus ad do-
 mum eius. Cumque progrediens An-
 dreas & Lache, venisset in Megaram,
 iam iamque ianuam domus ingrede-
 retur, dæmones vnius vocis impetu
 clamauerunt, dicentes: Vt quid nos hic
 Andrea persequeris? vt quid domum
 nō tibi concessam adis? Quæ tua sunt,
 posside: quæ nobis concessa sunt, ne
 velis penetrare. Quæ sanctus Aposto-
 lus, vt erant insolita, admiratus, as-
 cendit in cubiculum vbi mulier de-
 cumbebat, & cum flexis genibus

E 5

orasset,

*E Corintho
 Megaram
 proficiscitur.*

orasset, adprehensa manu mulieris inquit: Sanat te Dominus Iesus Christus, & statim surrexit mulier à lectulo, & benedicebat Deum. Similiter & singulis quibuscunque qui à dæmonio vexabantur, imponens manum, sanitati cunctos in domo restituit: habuitque deinceps Antiphanem & uxorem eius firmissimos adiutores in Megara, ad prædicandum verbum Domini.

*In patras
reditus.*

His gestis, non ita multò post beatus Apostolus Patras ciuitatem reuertitur, in qua Proconsul Aegeates erat, qui nuper ad eò Lysbio successerat. Hic mulier quædam Ephidama nomine, quæ ex doctrina Sosia cuiusdam Apostolici discipuli CHRISTO mancipata fuerat, Andream accedit, amplectensque pedes beati Apostoli, inquit: Rogat te, vir sancte, domina mea Maximilla, quæ magnis febribus retinetur, vt eam accedere digneris, cupit enim audire doctrinam tuam. Hæc autem Proconsulis coniunx erat, cuius morbum vir tam grauer ferebat, vt educto mucrone sibi vellet mortem consciscere. Sic igitur præcedente Ephidama, Apostolus venit in cubi-

cubiculum, in quo mulier iacebat ægrota, & videns stantem præsidem cū euaginato gladio, ait illi: Nihil tibi nunc mali feceris ô Proconsul, sed reconde gladium tuum in locum suum. Erit enim tempus quando cō nos is exercendus erit. Sed nihil intelligens Præses, dedit accedendi locum. Tunc Apostolus veniens ante lectum infirmæ, facta oratione apprehendit manum eius, & statim sudore perfusa est mulier, & discessit ab ea febris, iussitque ei Apostolus dare cibum. Quæ ut vidit Proconsul, centum argenteos iussit numerari sancto Dei: quos ille nec aspiceret voluit. Egressusque domum illius, in itinere vidit hominem iacentem in cœno debilem, cui multi è ciuibus stipem porrigebant, vnde alimentum haberet. Misertus itaque miseri ait ad eum Andreas: In nomine Iesu Christi surge sanus. Qui protinus surgens, glorificabat Deum. Et cū progressus fuisset paululum, in alio loco vidit hominem cæcum cum vxore & filio, & ait Apostolus: Verè diaboli est hoc opus, qui hos homines mente & corpore excæcavit. Ecce ego vobis in nomine Dei

mei corporalium oculorum restituo lumen : ipse quoque mentium vestrarum tenebras referare dignetur, ut cognita luce, quæ inluminat omnem hominem venientem in hunc mundum, salui esse possitis. Et imponens eis manus, aperuit oculos illorum. At illi procidentes, osculabantur pedes eius, & dicebant : Quia non est alius Deus, nisi quem prædicat famulus eius Andreas. Hæc dum apud Patras faceret beatus Apostolus signa, abduxit quidam ad littus Andream, ubi nauta quispiam, quinquaginta annis debilitate nimia proiectus in cæno iacebat ulceribus scærens, & vermibus, cui nullius medici potuit cura mederi. Hic cum aspexisset Apostolum: Forsitan tu es (inquit) discipulus Dei illius, qui solus saluare potest. Cui sanctus Apostolus ait: Ego sum, qui in nomine Dei mei te sanitati restituo. Et adiecit: In nomine IESV CHRISTI surge, & sequere me. At ille relictis pannis purulentis, in quibus tabes defluerat, sequebatur eum, profluente pure cum vermibus à corpore eius. Cumque venissent ad mare, ingressus est uterque

que aquam: abluensque cum Aposto-
lus in nomine trinitatis, ita sanum
reddidit, ut nullum penitus infirmi-
tatis huius corporeæ resedisset indici-
um: tantumque fide post acceptam sa-
nitatem accensus est, ut nudus per ci-
uitatem cucurrerit, adnuncians: Quia
ille est verus Deus, quem Andreas
prædicat. Et mirabantur omnes, con-
gratulantes sospitati eius.

Cumque talia, & alia plura digna
admiratione apud Patras per beatum
Apostolum agerentur, interea adue-
nit ex Italia Stratocles, frater Pro-
consulis, huic erat puer Alcmana no-
mine, quem in precio singulariter ha-
bebat, Euenit autem, ut ab impul-
su dæmonis percussus tunc iaceret,
spumansque in atrio, tumultum ma-
gnum excitaret. Quæ videns Stra-
tocles, nimis molliter casum dile-
ctissimi pueri ferebat. Et ecce Ma-
ximilla & Ephidama consolantes vi-
rum, dicunt: Noli contristari frater,
mox enim puer recuperabitur. Est
enim hic vir quispiam, qui viam sa-
lutis ostendens, multos reuocat ab
infirmitate ad integram sanitatem.
Mittamus ad illum, & statim reddet

110 APOSTOLICAE

tibi puerū sanum. Haud mora accer-
 fitur Apostolus, qui rogatus à matro-
 nis adprehensa manu eius ait: Surge
 puer in nomine Iesu Christi, Dei mei,
 quem prædico. Et statim surrexit in-
 columis. Stratocles verò credidit ex-
 inde in Dominum, & ita confortatus
 est in fide, vt ex illa hora non discede-
 ret ab Apostolo, sed quotidie adhærēs
 lateri eius, audiebat verbū salutis. In-
 tereā dū hac fierent apud Patras, con-
 tingit vt abeunte Proconsule in Ma-
 cedoniam, Maximilla vxor verbis sa-
 lutaribus instructa, in tantum beato
 Apostolo adhæreret, vt reuersus Præ-
 ses, parū abfuerit quin & vxorem:
 & magnam ipsuper hominum mul-
 tudinem, in Prætorio cum Aposto-
 lo audientes verbum salutis inue-
 nisset. Quod præsentiens beatus An-
 dreas, flexis genibus: Ne patiaris
 (inquit) Domine ingredi Proconsu-
 lem in hunc locum, donec omnes
 egrediantur exinde. Quod cū fecif-
 set antequam Proconsul Prætorium
 fuisset ingressus, accidit illi volun-
 tas purgandi ventris: Cumque se-
 cessum petiisset, & moras innecteret,
 Sanctus Apostolus singulis manus
 im-
 im-
 im-

HISTOR. LIB. III. III

imponens, & consignans cruce, eos abire permisit: nouissimè autem se signans & ipse, discessit. Maximilla autem iam & antea, & post illa tempora sæpe domum vbi Apostolus morabatur cum alijs Christianis ingrediebatur, & verbum Domini assiduè audiebat. Qua ex re factum est, vt rariùs viro suo commisceretur. Quod ille agrè ferens, & causam in Apostolum conijciens, Andream accersit: cui cum religionem saniozem exprobrasset, & vt ad idola adoranda mentem conuertere vellet, persuadere conaretur, respondit intrepidus beatus Apostolus: Ego sum, inquit, Proconsul, qui prædico verbum veritatis, & Dominum Iesum, vt recedentes homines ab idolis manu factis, verum Deum agnoscere incipiant, per quem facta sunt omnia. Ad hoc enim cum esset Dominus maiestatis, descendit de cælo, hominis formam suscipiens, qui primus perierat: & cum esset Deus sponte pati dignatus est, vt eum, quem ipse fecerat, de morte liberaret. Hæc audiens Proconsul,

iussit

iussit eum recludi in carcerem. Vbi, quandiu clausus tenebatur, plurima quotidie turba ad eum confluebat, quam his verbis sanctus Andreas alloquebatur: Ego quidem sum missus Apostolus à Domino meo, ad vos, charissimi fratres, vt homines positos in tenebris & vmbra mortis, per verbum Dei ad viam veritatis & luminis reuocarē. Quo in instituto, haud vquam cessauī, hortans vos subinde vt recedentes à dæmonum culturis, verum Deum quærentes, & in mandatis eius perseuerantes, promissionis eius hæredes inueniamini. Hortor autem vos dilectissimi, & moneo, vt fidem vestram, quam supra fundamenta Domini mei Iesu Christi posuistis, crescere sinatis in spem & laudem Domini. Cæterum in his, quæ mihi contingunt, nolo vos quidquam contristari. Ita enim promissa sunt à Domino meo Iesu Christo, sicut scriptum est: Pro nomine illius multandos nos esse passuros, & flagellandos: atque adeo ante iudices staturos, in testimonium eius. Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Orate ergo sine cessatione,

tione, vt diabolus, qui circuit vt leo
 rugiens, quærens aliquem deuorare
 elusus & prostratus iaceat, à seruis
 Domini superatus. Cùm hæc, & alia
 plurima exhortans turbam per totam
 noctem doceret, & cùm prolonga-
 set sermonem, sequenti die primo di-
 luculo procedens Aegeas Proconsul,
 tribunal conscendit, accersitoq; San-
 cto Andrea, illum in hæc verba con-
 uenit: Scis quare te custodiae manci-
 parim? vt dum vana & superstitiosa,
 nescio quæ in vulgum disseminas, ita
 aliquid certiùs cognoscerem de te.
 Interim audio nescio quæ ridicula
 tota nocte locutum. Cui Andreas re-
 spondit: Ego non cesso, quæ mihi à
 Domino sunt iniuncta exercere, vt
 populus de via erroris liberatus, ad
 veram possit cognitionem perducì.
 Tum Proconsul: Recede (ait) ab hac
 stultitia, & noli bene viuentes sub-
 uertere. Andreas dixit: Mihi Deus
 meus Iesus Christus præcepit, vt op-
 portunè & importunè verbum eius
 prædicare non cessem, atque erran-
 tibus pœnitentiam ostenderem. Tum
 rursus Aegeas: Aut promitte te re-
 cessurum (ait) ab hac superflua & su-
 persti-

persti-

perstitiosa doctrina, aut statim iubebo te interfici. Andreas respondit: Ego non solum interfici, sed diuersis etiam pœnis excruciarī paratus sum, priusquam à prædicatione diuina recessero. Sic Proconsul septem eum ternionibus flagellorum cæsum crucifigi præcepit, mandans nominatim quæstionarijs, vt ligatis manibus & pedibus & non clauis affixus suspenderetur, quo diutino cruciatu deficeret. Hæc videns plebs indigna in virum Dei committi in turba dicebat: Iustus homo, & amicus Dei, & doctor bonus ducitur, immeritò ad mortē. Andreas verò cùm plurimis verbis eos alloqueretur, peruenit tandem ad locum, vidensque procul crucem, exclamauit, dicens: Salue crux, quæ diu fatigata requiescis, tanto tempore expectans me. Certissimè autem scio, te gaudere suscipientem discipulum eius, qui pependit in te. Quapropter lætus pergo ad te: quia secretum tuum cognosco, & misterium noui, qua de causa fixa sis. Suscipe nunc quem desideras, quia tandem speciem tuam desiderans, inueni in te. Video enim in te, quæ à Domino

Sancti Andree ad crucem exclamatio.

HISTORIAE LIB. III. 115

mino mihi sunt promissa. Suscipe itaque electa crux humilem propter Deum, & trāsfer seruum eius ad Dominum suum. Et hæc dicens beatissimus Andreas, expolians se tradidit ministris. Qui ligantes manus, & pedes eius, secundū quod eis fuerat præceptum, suspenderunt eum in cruce. Astante verò tuba ingēti viginti ferme millium hominum, inter quos etiam stabat frater Aegeatis Stratoctes, aperuit beatus Apostolus os suum, & ita loquutus est: Ego quidem gratias habeo Domino meo Iesu Christo, qui me tandem perfunctum iussione sua, abire corpore vult, ut per bonam confessionem, perpetuam consequar misericordiam, dilectusque & notus eius efficiar, qui me ad vos misit, Vos autem manete in verbo vobis tradito, docentes & admonentes alterutrum, ut & ipsi sitis cum Deo meo in perpetuum, & cum eo habitetis, promissionesque eiusdem recipiatis. Et cum respondissent qui aderant Christiani, Amen: toto eodie, & nocte quæ infecuta est, iugiter loquebatur, neque in aliquo fatigabatur aut deficiebat. Sequenti igitur die

die

die videntes eius tollerantiam & animi constantiam, denique spiritus prudentiam, & mentis robur venerunt turbæ ad Aegeatem: ac sedente eo pro tribunali, vociferantes dixerunt: Quæ ista tua est tam crudelis sententia Proconsul vt hominem probum, qui nihil mali commisit, crucis supplicio velis condemnare? Perturbata est tota ciuitas, & simul cum eo omnes perterriti. Quæsumus te, ne Cæsaris tantam celebrem perdas ciuitatem. Concede nobis hominẽ iustũ, redde nobis hominem sanctũ, ne interficias hominẽ Deo charum, ne perdas hominẽ mansuetum & pium. Biduõ enim suspensus viuit, quæ res miraculo non careret: & quod plus est, loquitur adhuc, & nos sermonibus reficit. Quare reddas nobis, hunc virum, vt viuamus solue pudicum, & omnes patriæ erunt in pace. His commotus Proconsul, cum & minas ac tumultum populi metueret, surgens de tribunali Andream soluere cogitabat: profectusque ad locum crucis, læto populo quòd famulus Dei liberaretur, & frequenti comitante, tristis & factus pœnitens, Andream suspensio appropin-

pinquabat. Ad quem ille : Quid ad nos (inquit) Aegeas venisti? nunquid solvere me cupis, & pœnitentia ductus credere desideras? non mihi crede, persuadebis, vt ex ista cruce recedam. Et cùm populus, vt solueret hominem, iuberet : sanctus Andreas exclamauit voce magna, & dixit : Ne permittas famulum tuum Domine Iesu Christe, qui propter nomen tuum pendet in ligno, solui : neque permittas quæso Deus misericors , secretis tuis inhærentem, humanis ampliùs conuersationibus tradi. Sed suscipe tu magister me, quem dilexi, quem cognoui, quem retineo , quem videre desidero, in quo sum quod sum. Suscipe exitum meum Iesubone, & misericors . Et hæc dicens diutissimè Dominum clarificans & gaudens, nobis flentibus reddidit spiritum. Cuius corpus Maximilla Proconsulis vxor accipiēs conditum aromatibus, celebri in loco sepeliuit, & ex illo tempore pudicitiam, & castitatem seruās, in fide quoque accepta constans permansit. Aegeas verò maritus illius, arreptus ea nocte à dæmonio, de loco alto se præcipitauit , & mortuus est.

*Oratio beati
Andree ante
mortem.*

*Ex hoc apparet, Abdiam
huius historie
auctorem
passioni inter-
fuisse.*

est. Stratocles porrò frater eius, cum hæc audiisset, de bonis Proconsulis nihil contingere voluit, dicens. Quæ tua sunt, tecum pereat. Mihi sufficit Dominus Iesus, quem cognoui per famulum eius Andream. Est autem passus venerabilis & sanctus Dei Andreas Apostolus apud Achaïam, in ciuitate Patris, sub Aegeate Proconsule, pridie Kalendas Decembris, regnante Domino Iesu Christo, cui sit gloria in sæcula sæculorum, Amen.

LIBER QVARTVS AB-
dia Babylonia Episcopi, De histo-
ria ac rebus gestis à Iacobo Ioan-
nis fratre germano, Domini nostri
Iesu Christi discipulo atque Apo-
stolo, ab Africano historico ex He-
braica lingua in Latinum sermo-
nem translatus.

Iacobus Zebedæi filius, & Ioannis qui Euāgelium reliquit, frater germanus fuit: quem Christus Saluator noster,